

Ako som objavila Alternatívne školy.

Píšem príbeh rodičov detí z Waldorfskej školy a škôlky - na Slovensku: I.časť: Ako som ja objavila Waldorfskú školu.

Máte dieťa (deti) to najcennejšie vo svojom živote. Dorastá, doma ho vychovávate s láskou, snažíte sa ho akceptovať také aké je. Potom príde čas, kedy ho "treba" umiestniť v škôlke alebo v škole. Samozrejme ste citliví na svoje dieťa, vidíte ako veľa lásky potrebuje, ako veľa porozumenia, ako Vám ako kvetinka prekvitá, keď sa mu toho dostáva dostatok (a to nehovorím o dieťati postihnutom, prípadne s nejakou poruchou, ktoré si vyžaduje "dvakrát" toľko trpezlivosti, lásky a všetkého toho dobrého a podstatného). A presne toto očakávate od potenciálnej škôlky/školy: aby ho akceptovali také aké je, aby mohlo rásť do "byť sám sebou", aby malo rado samé seba aj svoje okolie...a očakávate, že ho tam budú mať aspoň trocha radi ako učiteľky/učiteľia....teda, ja som toto chcela.

Nemám pedagogické vzdelanie, skončila som ekonómiu. Dva a pol roka po VŠ som (len zhodou okolností, pretože hovorím dobre po nemecky) učila na obchodnej akadémii v rámci projektu bilingválneho vzdelávania - dva odborné predmety v nemeckom jazyku. Mala som za sebou nejaké odborné praxe v Nemecku a v Rakúsku, takže to s jazykom bolo OK. Dostala som túto ponuku a keďže som bola na úplnom profesionálnom začiatku, skúsila som, aké to je byť učiteľom. Po nevyhnutnej praxi v zahraničí som prišla odhodlaná, motivovaná, nadšená (i keď ešte neistá) a začala som učiť - v prostredí.....plnom frustrovaných ľudí, poznačených stratou spoločenského uznania, prestíže ich profesie a finančného prepadu kdesi na spodné priečky našich platových priemerov. Bolo to veľmi smutné, šedivé, priemerné, nemotivujúce a pre mňa dusivé prostredie - „profesionálne“ dožívajúcich učiteľov s pár mladými kolegyni. Bolo to v roku 1993.

Pamätám si, ako v tomto prostredí žili a učili sa žiaci, ktorí po príchode na strednú školu (najmä do bilingválnych tried) boli plní nadšenia a očakávania, boli veľmi ambiciózni, chceli sa veľa učiť a aj vyniknúť, tešili sa na rakúske učebnice, na rakúskych lektorov, jednoducho na všetko. Boli totálne naštartovaní. Bolo vidieť, ako sa (mnohí) chcú učiť, ako chcú nasávať a byť dobrí. Stalo sa napr. to, že žiaci z jednej takýchto tried sa jedného dňa prišli sťažovať na učiteľa angličtiny (bol to už starší pán), že ich málo naučí, že sa stále točia len dokola, nehovoria, nenapredujú. Pre učiteľov to bol šok - situácia dovededy nevidaná, neslýchaná! *Chcú sa viac učiť? To nie je možné, žeby nejaká chyba „softvéru“.*

Nepozorovala som len to, že mnohí z týchto žiakov túžili po učení, že chceli v začiatkoch veľa vedieť a poznať, chceli byť perfektní v nemčine a pod. Pozorovala som ešte jeden podstatný detail - hľadali človeka (učiteľa) s ktorým by mohli ako s normálnym človekom komunikovať, ktorý by sa ich pýtal aj iné veci ako je len školská látka, ktorý by sa o nich (naozaj) zaujímal ako o ľudí, nielen ako o žiakov, s ktorým by sa mohli rozprávať aj o živote, láskach, problémoch s rodičmi, o problémoch sveta a pod. Toto veľmi čakali a toto veľmi potrebovali. A, myslím, že tohto sa im dostávalo veľmi málo. Dostávali klasické vzorce správania sa učiteľa k žiakovi typu ja som tam a ty si inde, stretávali nezaujem o ich skutočné ja, stretávali unavené tváre učiteľov poznačené dobou, ktorú žili. Stalo sa mi raz, že pri komisionálnej skúške som mala pocit, že správanie učiteľky k žiačke sa veľmi silno blížilo k psychickému týraniu - snažila som sa vtedy komunikáciou so žiačkou naviesť ju k správnej odpovedi, ale jasne som sa proti staršej kolegyni, vtedy, nedokázala postaviť a povedať: „sorry, ale takto kladené otázky sú manipulatívne a žiačku zablokujú“. Aj zablokovali.

Verte, som veľmi ďaleko od toho, aby som týchto ľudí - učiteľov a učiteľky - odsudzovala. Do veľkej miery sú obeťami systému, ktorý už roky melie v sebe žiakov, učiteľov a rodičov, melie tak rýchlo a silno, že v ňom niet priestoru na blízke vzťahy, úprimnosť, pozastavenie sa...na normálnu ľudskosť a životu primerané vedomosti. Som naozaj ďaleko od obviňovania.

Späť:

Keďže som nemala pedagogické vzdelanie, oznámili mi, že bude nutné, aby som si vzdelanie doplnila aj o túto oblasť.

Od pätnástich rokov som úzko spojená s nemčinou – takmer jediný predmet, ktorý ma kedy na škole bavil (i keď som bola dobrá žiačka) a tak moje kroky za doplnením si pedagogického vzdelania nevedli do pedagogickej knižnice (dnes by som povedala, že našťastie) ale do Goetheho inštitútu. No a tam som v jednom rade objavila knihu „Alternative Schulen“. Prelistovala som ju, zapáčila sa mi, veľmi ma zaujala, vzala som si ju a doma začala študovať. A vedy mi to došlo: **Toto je presne ono!** Toto je presne to prostredie, ktoré je prirodzené pre rodiča, učiteľa, žiaka. Normálne vzťahy učiteľ – žiak, učiteľ – rodič, záujem o rodinu, spojitosť rodiny a školy, dieťaťu blízky a tvorivý spôsob vyučovania. ... Takto som ja objavila alternatívu – v knihe sa písalo o Wadorfských a Montessori školách.

Pamätám sa, že keď sa mi narodil syn (o 6 rokov neskôr), často som počas materskej dovolenky, sledovala na ČT2 (STV v tom čase bola nepozerateľná) rôzne dokumentárne filmy, ktoré prinášali informácie o rôznych alternatívnych školách, ktoré v tom čase už boli v Čechách zabehnuté. Bolo to vždy veľmi zaujímavé – rôzne projekty, poznačené úsilím o vytvorenie prirodzených a pre človeka prospešných vzťahov rodina – škola, žiak- učiteľ, učiteľ – rodič; pre dieťa zaujímavé vyučovacie metódy...jednoducho snaha vytvoriť prirodzené, zdravé a podnetné školské prostredie, v ktorom mladý človek bude tráviť podstatnú časť svojho detstva. Uvedomujeme si vôbec, že naše dieťa trávi **16-17!** rokov (škôlka+ZŠ+stredná škola) svojho života, denne takmer osem hodín, v školskom prostredí? A uvedomujete si, čo to pre dieťa znamená, ak toto prostredie je choré, deformované – zvyčajne ho okrem kamarátov – spolužiakov (ak ho však nešikanujú) ničím neosloví, často krátko je mu odporné a o vzťahu k učeniu ani nehovorím? Už vtedy som vedela, že chcem dať dieťa do alternatívnej školy. Hovorila som si: radšej „akákoľvek“ alternatíva ako bežná škola. Neuvažovala som do akej konkrétnej, bolo ešte priskoro a ani som nemala prehľad o alternatívach na Slovensku (v Bratislave). Naivne som si myslela, že to bude podobné ako v Čechách (aký omyl!)

Niekedy mi napadá, že nie ja som svojmu synovi vybrala Waldorfskú školu, ale že si ju vybral „sám“.

Absolútna náhoda: keď mal asi 2 roky a niečo, vychádzali sme práve z domu na prechádzku. Oproti cez ulicu bola škola, z ktorej v tej chvíli vychádzala pani (mala v tej škole staršieho syna). Ukladala si nejaké papiere na lavičke, vedľa svojho auta. Keď ju môj syn uvidel (vtedy ešte nevedel hovoriť, len všeličo bľabotal – rozhovoril sa až v škôlke) sám sa k nej otočil a začal na ňu intenzívne vykrikovať niečo ako „bla bla bla bla“ a šiel k nej. Otočila sa, usmiali sme sa na seba a ona sa ma len tak zrazu spýtala, či nemám záujem o Waldorfskú škôlku. **To čo nasledovalo bol obojstranný šok!** (v tom čase to bol ešte neznámy projekt). Ja som okamžite vykrikla, že samozrejme, áno. Bola som v šoku, že sa mi to dostalo takpovediac rovno pod nos a bez námahy. Ona bola v šoku, že som okamžite reagovala pozitívne a vedela som o čom je reč. Proste, vzájomný príjemný šok. Dnes naši synovia chodia spolu do triedy, Jana robí v škole hospodárku a ekonómku a celkovo, je hrozne fajn „sektárka“.

Tak som objavila Waldorfskú škôlku/školu ja.

Zuzana Roy, pondelok 28. júla 2008 14:53